

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE VERBO DEI|| scripto & non scripto,|| QVATVOR LIBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, 1599

VD16 B 1607

VI. Idem probatur ex consuetudine Ecclesiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53828](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53828)

CAPVT VI.

Idem probatur ex consuetudine Ecclesie.

ROBATUR TERTIO ex praxi Ecclesie; Nam in omnibus seculis in Ecclesia exorta sunt noua dubia, & semper eodem modo terminata sunt, nimirum iudicio Pontificis Romani, & Episcoporum qui tunc erant; non rectè autem fieri, quod vniuersa Ecclesia fecit semper, & facit, dicere aut scribere, insolentissimæ infantiæ est, vt Augustinus ait in epist. 118.

Et Nota, nos non tantùm dicere, fuisse omnes causas iudicatas per Pontificem Romanum & Episcopos, sed per Pontificem Romanum & Episcopos, qui tunc erant. Nunquam enim propter vllam dubitationem iudicandam creati sunt nouus Papa & noui Episcopi. id quod dicimus propter Confessionistas, qui in Confessione Augustana art. 28. fatentur, ad Episcopos pertinere, discernere veram doctrinam à falsa. Sed cùm petimus, cur ergo non acquiescant Concilio Tridentino? Respondent, istos, qui nunc sunt, non esse Episcopos, sed hostes Euangelij. At hoc idem dixerunt Ariani & alij omnes hæretici de Episcopis sui temporis: & tamen hoc non obstante, iam per M. D. annos semper dubia religionis explicata sunt ab Episcopis, qui secundum ordinariam successionem erant in Ecclesiis, quando dubia illa exorta sunt: & qui non acquieuerunt, hæretici sunt habiti.

PRIMO igitur Ecclesie seculo, quod extenditur vsque ad annum centesimum à Christo nato, orta est quæstio de cæremoniis legis veteris, an essent seruandæ à gentibus ad Christum conuersis. Et sicut illa fuit prima quæstio in Ecclesia exorta, ita tunc celebratum est primum Concilium, præsentate Petro: & eius Concilij decreto omnes acquieuerunt. Act. 15.

SECUNDO seculo, id est, vsque ad annum C C. orta est quæstio de celebratione Paschæ, quibusdam volentibus Pascha celebrare cum Iudæis, decimo quarto die primi mensis, siue esset dies Dominicus, siue non; alij autem tantùm die Dominico. Constat autem propter hoc celebrata esse multa Concilia Episcoporum, & tandem à Victore Romano Pont. ita terminatam, vt omnes Ecclesie Asiæ ab eodem excommunicatæ fuerint, quod adhuc in errore persisterent. Scribit

S histo-

historiam totam Eusebius lib. 5. hist. cap. 23. & 24. Postea vero non solum excommunicati, sed etiam hæretici habiti sunt qui decreto Pontificis non obedierunt. Hinc enim apud Eusebium hæres. 50. Augustinum hæres. 29. & Tertullianum de præscript. in fine, inter hæreticos numerantur Quartocimani.

TERTIO seculo, id est, post annum CC. orta est hæres Nouatianorum, qui negabant, Ecclesiam posse absolueri peccatis eos, qui post Baptismum lapsi erant. Explicata autem fuit veritas per Concilium Romanum, cui Cornelius Papa præerat, ut refert Eusebius ex versione Ruffini lib. 6. hist. cap. 33. & deinceps Nouatiani semper inter hæreticos habiti sunt. Eodem seculo, orta est quæstio de Anabaptismo: & eodem cum varij varia sentirent, Cornelius Romæ Concilio habito, decreuit, non esse rebaptizandos, qui ab hæreticis rebaptizati essent, ut Eusebius refert lib. 7. histor. cap. 2. & postea etiam Stephanus Papa scripsit, & præcepit, ut non rebaptizarentur qui ab hæreticis secundum formam Ecclesiæ baptizati essent. Cuius decreti meminit Cyprianus in epistola ad Pompeium, & B. Augustinus lib. 5. de Baptismo, cap. 23. & Innocentius Lirinensis in suo commonitorio.

QUARTO seculo, post annum CCC. orta est hæres Arianorum, quæ quidem per Concilium Nicænum generaliter sublata est. Porro in eo Concilio, CCCXVIII. Episcopi fuerunt, & ij soli iudices fuisse leguntur vnâ cum legatis Romanæ sedis Vito & Vincentio presbyteris, qui cum Hosio Episcopo Cordubensi, Concilio præerant nomine Syluestri Papæ, & postea adhuc totum Concilium per epistolam à Syluestro confirmationem petiit. Imperator autem aderat quidem, sed nulla in re iudicem egit. Hæc omnia patent, tum ex primo tomo Conciliorum, tum ex historicis, Eusebio lib. 3. de vita Constantini, Ruffino, Socrate, Sozomeno, Theodoro lib. 1. hist. Eccles.

Eodem seculo, hæresis Macedonij contra Spiritum sanctum, iudicata & condemnata est per Concilium Constantinopolitanum, quod à Damaso confirmatum fuisse testatur Photius in libro de septem synodis, qui liber excudi solet ab initium primi tomi Conciliorum.

QVINTO seculo, hæresis Nestorij condemnata est in Concilio Ephesino I. præside Cyrillo, nomine Celestini Papæ, vt Euagrius testatur lib. I. cap. 4. & paulò post hæresis Eutyche-
tis in Concilio Chalcedonensi, præsidentibus legatis Papæ Leonis, vt Euagrius testatur lib. 2. cap. 4. & huius etiam Synodi petita est à Pontifice Rom. confirmatio. & nec in ista, nec in illa vllam subscriptionem legimus imperatoris, aut laicorum quorumlibet, sed tantùm Ecclesiasticorum. Vide Tomum I. & 2. Conciliorum, & Breuiarium Liberati.

Eodem seculo, damnata est hæresis Pelagianorum, quam Lutherani præ ceteris videntur odisse, sed à Pontificibus Romanis damnata est. Sic enim AVGVSTINVS ait libro 2. Re-tract. cap. 50. *Pelagiana hæresis cum suis auctoribus ab Episcopis Ecclesia Romana, prius Innocentio, deinde Zozimo, cooperantibus Conciliorum Africanorum literis, conuicta atque damnata est.* Et in Chronico PROSPER anno CCCCXX. Concilio, inquit, *habito apud Carthaginem CCXVII. Episcoporum, ad Pontificem Zozimum synodalia decreta perlata sunt, quibus probatis Pelagiana hæresis in toto mundo damnata est.*

SEXTO seculo, multæ hæreses damnatæ sunt, in V. Synodo, in qua etiam soli Episcopi fuerunt iudices.

SEPTIMO seculo, damnati sunt Monothelitæ in VI. Synodo generali, cui præfuerunt Legati Rom. Pontificis, & Imperator quidem interfuit, & subscripsit, sed post omnes Episcopos, & non iudicando, vel definiendo, vt Episcopi subscribebant, sed tantùm consentiendo.

OCTAVO seculo, damnati sunt Iconomachi in VII. Synodo, cui præfuerunt etiam Legati Romani Pontificis, & nulla in eo legitur subscriptio Laicorum. De his Synodis lege Tomos Conciliorum, & librum Photij de septem Synodis.

NONO seculo, controuersia quædam Ecclesiasticæ definita sunt in VIII. Synodo, cui præfuerunt etiam Legati Romani Pontificis, Imperator aderat, & subscripsit quidem post Legatos Pontificis & Patriarchas, sed ibidem disertè affirmavit, ad se non pertinere iudicium rerum diuinarum, sed tantùm subscribere in signum consensus, &c. cuius verba paulò post adferemus.

DECIMO seculo, quod omnium est obscurissimum, nulla exorta est hæresis, & propterea etiam nullum legimus celebratum Concilium; schisma tamen, & error Græcorum, quæ paulò antè cœperant, hoc seculo maximè vigeabant, de quarum damnatione mox dicemus.

VNDECIMO seculo, hæresim Berengarij damnauit Leo IX. in Concilio Vercellensi, & Nicolaus I. postea in Concilio Romano, vt Lanfrancus, & Guitmundus referunt lib. contra Berengarium.

DVODECIMO seculo, damnata est hæresis Petri Abbat. di ab Innocentio II. vt est in epistolis B. Bernardi, epist. 179. Item damnatus est error Gilberti Porretani ab Eugenio III. in Concilio Remensi, teste B. Bernardo, sermone 80. in Cætica.

DECIMOTERTIO seculo, damnatus est error Ioachimi Abbatis ab Innocentio III. in Concilio generali Lateranensi. Et postea error Græcorum à Gregorio X. in Concilio Londunensi generali. Vnde exstat cap. Fideli, de summa Trinitate fide Catholica, in Sexto.

DECIMO QUARTO seculo, damnati sunt errores Begardorum in Concilio Viennensi à Clemente V. Vnde exstat cap. Ad nostrum. in Clementi. de hæreticis.

DECIMO QUINTO seculo, damnati sunt errores Ioannis Wicel, & Ioannis Hus in Concilio Constantiensi, præsentato Martino V. Et rursus errores Græcorum in Concilio Florentino sub Eugenio IV.

Denique hoc nostro seculo DECIMO SEXTO, damnati sunt errores Lutheranorum in Concilio Tridentino, confirmato à Pio IV. Inueniant iam ipsi vnum exemplum antiquitatis, quo probent, aliquem nouum errorem verè habitum pro errore in Ecclesia, & tamen non damnatum à Pontifice, sed ab Imperatore, vel alio principe seculari: aut dicant, quomodo possunt, quinquam vnquam de sententia Conciliorum ab Imperatorum manu præfule approbatorum, iudicare ausi fuerint,

f. Ergo, si error uerè & non continuò hæretici ab Ecclesia Catholica habitus sint.
si facti habitus & errore, priusquam ab ecclesia damnarentur.

CAPVT VII.

Idem probatur testimoniis Pontificum, & Imperatorum.

ACCEDANT QUARTO loco testimonia veterum Pontificum, & veterum Imperatorum, id est, auctorum vtriusque Iuris. DAMASVS in epist. 3. ad Stephanum. INNOCENTIVS I. in epistolis ad Concilia Carthaginense & Mileuitanum, quæ sunt apud Augustinum 91. & 93. Leo I. in epist. 84. ad Anastasium, & 89. ad Episcopos Viennensis prouinciæ. Gelasius in epist. ad Episcopos Dardaniæ. GREGORIUS lib. 4. epist. 52. ad Episcopos Galliæ (vt etiam posteriores) docent, causas grauiores, & præsertim fidei, ad iudicium sedis Apostolicæ pertinere: & ad hoc citat Iulius in epist. 2. decretum Nicæni Concilij.

Iam Imperatores idem senserunt. Tempore AVRELIANI Imperatoris, cum esset quæstio inter Catholicos, & Paulum Samosatenum hæreticum de domo Ecclesiæ, Imperator licet gentilis respondit, & iussit illi dari Ecclesiam, cui scriberent Italiæ sacerdotes, & Episcopus Romanus; nimirum edoctus à suis, Episcopum Romanum esse iudicem supremum Christianarum causarum. Ita scribit Eusebius lib. 7. historiæ, cap. 26.

CONSTANTINVS teste Eusebio lib. 3. de vita Constantini, in Concilio Nicæno non prius assedit, quam Episcopi, vt sederet annuissent. Quo signo satis indicauit, se non esse præsentem Concilij. Deinde finito Concilio scripsit epistolam omnibus Ecclesiis, quam Eusebius ibidem totam ponit, in cuius fine sic ait: *Quæ cum ita se habeant, libentibus animis hoc decretum Concilij, tanquam donum Dei, & mandatum reuera cælitus demissum amplectamini. Nam quidquid in sanctis Episcoporum Conciliis decernitur, id vniuersum diuinæ voluntati debet attribui.*

De eodem sic loquitur B. AMBROSIVS epist. 32. *Constantinus, inquit, nullas leges antè præmisit, sed liberum dedit iudicium sacerdotibus.* De quo etiam AVGVSTINVS in epistol. 162. testatur, quod cum Donatistæ vellent ab ipso iudicari causam suam, ipse eos remisit ad suum iudicem proprium,